**Veel animo voor startbijeenkomst Datagedreven werken**

Op dinsdag 21 juni jl. vond de startbijeenkomst plaats van het project Datagedreven werken in zorg en welzijn. Met dit project brengen we datagedreven werken onder de aandacht bij zorg- en welzijnsorganisaties en zorgen we voor inspiratie, kennisdeling en verbinding op landelijk niveau. Met een opkomst van ruim 140 deelnemers kijken we terug op een geslaagde bijeenkomst.

Heb je de bijeenkomst gemist, of wil je de belangrijkste punten nog een keer teruglezen? Lees dan hieronder een uitgebreid verslag.

**Introductie**
De bijeenkomst werd voorgezeten door Inge Muller, adviseur regioteam Werken in de Zorg/ samen Voor Betere Zorg, en Félice de Charro, adviseur Digitale Zorg bij Sigra. Zij beschreven enkele redenen voor het starten van het project, waaronder de personele uitdagingen in zorg en welzijn, de 'datagoudmijn' die de zorg heeft maar waar tot dusver weinig gebruik van wordt gemaakt, en het delen van kennis onder data professionals.

De hieruit voortvloeiende doelen van het project zijn:

- Samen groeien naar een 'hoger data volwassenheidsniveau'
- Optimaal aansluiten op de behoeften van zorg- en welzijnsinstellingen
- Leden met elkaar in contact brengen op de door hen aangegeven thema's
- Start met de opbouw van een landelijk netwerk

Het project wordt gestart met een tweeledige nulmeting, die je als organisatie kunt uitvoeren. Deze bestaat uit een datavolwassenheidscan (op welk niveau zit jouw organisatie op het gebied van datagedreven werken, ten opzichte van andere organisaties) en behoefte inventarisatie (om te bepalen wat werkgeversorganisaties, Actiz en Vilans voor jouw organisatie kunnen doen). Aanbevolen wordt de tweeledigenulmeting multidisciplinair in te vullen, om een goed beeld te krijgen van het niveau en behoeften van de organisatie. Vanaf maandag 27 juni wordt de tweeledige nulmeting per mail verspreid onder de deelnemers en kan tot eind augustus ingevuld worden.

Afhankelijk van de uitkomsten van de tweeledigenulmeting wordt het vervolg van het project bepaald, zoals het organiseren van bijeenkomsten of het creëren van een community. Zodat gezamenlijke ondersteuning ontworpen kan worden.

**Datagedreven werken: wat is het, wat levert het op en wat vraagt het?**
Dirk Lukkien en Bellis van den Berg lichtten toe hoe zij vanuit Vilans bezig zijn met datagedreven werken in zorg en welzijn. Vilans is een kennisorganisatie voor zorg en welzijn, die zich voornamelijk richt op de langdurige zorg (gehandicaptenzorg en ouderenzorg).

Dirk legt uit dat in de zorg vele soorten informatie 'gedataficeerd' kunnen worden, bijvoorbeeld over

cliënten, het zorgproces en organisatorische aspecten. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen gestructureerde data (gemeten bloeddruk) en ongestructureerde data (vrije tekst in dagrapportages van de client).

Soms lijkt datagedreven werken een doel op zich te zijn en is niet duidelijk wat het precies betekent en wat men ermee wil bereiken. De wens om datagedreven te werken moet voortkomen uit een bepaalde visie. Bij datagedreven werken gaat het in eerste instantie om het door mensen leren en verbeteren van data. Data geeft bijvoorbeeld inzicht in zorgvragen in het team en breed in de organisatie. De inzichten helpen uiteindelijk om processen of de zorg te verbeteren. Datagedreven werken is dus mensenwerk, maar gaat ook om het automatiseren van beslissingen en handelingen, met behulp van Artificial Intelligence (AI). Dit heeft de laatste decennia een grote vlucht genomen. De grote belofte is dat je met behulp van data niet alleen kan begrijpen wat er is gebeurd, maar ook kunt voorspellen wat er kan gaan gebeuren (zie model van Gartner/BMC).

Voorbeelden van toepassen datagedreven werken in een zorginstelling:
- Voorspellen van zorgvraag in de regio
- Reduceren van tijd dat een client moet wachten op zorg
- Vooruitblikken op inkomsten/uitgaven
- Voorspellen van het verloop van verzuim bij medewerkers

Ook kun je denken aan het benutten van alarmeringsdata, zoals camera's en sensoren. Deze worden ingezet voor alarmering in noodsituaties, maar de data kan ook breder worden benut om inzet van zorghandelingen persoonlijker of doelgerichter te maken, door inzicht te krijgen in het gedrag van een cliënt of de snelheid van medewerkers bij alarmeringen te monitoren. Hierbij dien je wel rekening te houden met ethiek; de medewerker kan zich namelijk te veel op z'n vingers gekeken voelen. Andere uitdagingen of risico's waar aandacht voor moet zijn zijn bijvoorbeeld de standaardisatie van zorg (er wordt alleen maar gekeken naar gemiddelden) en minder menselijke aandacht.

Om data inzichtelijk te maken voor zorgmanagers/ en -medewerkers wordt al veelvuldig gebruik gemaakt van dashboards. Denk hierbij aan kwaliteitsdashboards ter ondersteuning van teamoverleggen. Het gebruik van dashboards wordt de laatste jaren steeds meer gemeengoed, maar als een dashboard beschikbaar is wil dat nog niet zeggen dat er breed gebruik van wordt gemaakt.

Bellis van den Berg besprak de vraag wat datagedreven werken vraagt van een organisatie. Bij het ontwikkelen van dashboards wordt vanzelfsprekend veel aandacht besteed aan twee thema's:
- Definities en datakwaliteit (je moet gebruik maken van eenduidige definities; kwaliteit van data moet op orde zijn)
- Architectuur en tooling (welke functionaliteiten hebben we nodig en hoe trekken we de juiste expertise aan?)

Maar als  organisatie is het daarnaast belangrijk om een goede visie op te stellen (welke rol heeft het dashboard in het werkproces) en het doel en de doelgroep te bepalen. Als het dashboard er is, moet deze getest en geïmplementeerd worden. En vervolgens volgens is de vraag: hoe gaan we met zo'n dashboard werken? Het is belangrijk om daar ook voldoende aandacht aan te besteden. Daarbij gaat het om de meer sociale kant van datagedreven werken. De thema's die hierbij van belang zijn (zie slides voor een toelichting):
- Leiderschap en (data)cultuur
- Strategie en besturing
- Procesmatig werken
- Medewerkers kennis en vaardigheden

Al met al vraagt het daadwerkelijk benutten van inzichten uit data t.b.v. het verbeteren van zorg- en werkprocessen best wat van de organisatie. Maar deze inspanningen zijn zeker de moeite waard gezien de op opbrengsten van het leren van data:
- Van anekdotische informatie naar meer objectivering
- Beter beslissen en input voor beleid
- Leren van elkaar: tussen teams, locaties en organisaties
- Sturing op kwaliteit en inzet van tijd
- Van registratielast naar informatiebrond

**Poll**
Na het verstrekken van deze informatie werd de vraag gesteld of de deelnemers mee zouden willen doen aan de eerder genoemde nulmeting. Hierop antwoordde 40% met 'ja', 48% met 'misschien' en 12% met 'nee'.

**Voorbeelden Datagedreven werken**
Het tweede deel van de bijeenkomst stond in het teken van inspiratie opdoen aan de hand van praktijkvoorbeelden van datagedreven werken. Je kunt de presentaties teruglezen van onderstaande drie initiatieven.

**Het opstarten van Business Intelligence**
*Door: Eric-Jan Smit, manager team BI Zorggroep Almere*
Zorggroep Almere biedt eerstelijnszorg in gezondheidscentra, op de huisartsenpost en in thuissituaties. Halverwege 2020 heeft de zorggroep besloten een BI-team op te richten. Hoe is het dit team vergaan? Wat hebben ze bereikt? Welke knelpunten en uitdagingen zijn ze tegengekomen? En hoe zijn ze hier mee omgegaan? Eric-Jan Smit ging op deze vragen in en noemde een aantal tips of aanbevelingen:

- Organiseer je BI team vanuit de 'business'-kant en niet ICT. De nadruk moet liggen op de inhoudelijke vraagstukken en niet op techniek.
-

- Ga niet op zoek naar het schaap met 5 poten, die zijn niet te vinden of niet te betalen. Als je je data-team wilt vormen zoek dan vooral gemotiveerde mensen en leidt ze intern op.
- Probeer de informatievragen die je krijgt met een generiek model te beantwoorden. Zodat je vragen in de toekomst makkelijk kan oppakken.
- Laat fouten in de data zien en probeer dit niet te verbloemen. Dit helpt om aandacht te krijgen voor datakwaliteit. En zorgt er voor dat diegene die de data invoeren zich hier ook meer van bewust zijn en verantwoordelijk voor voelen.

**Project 'Data gedreven innoveren'**
*Door: Dick van de Schans, Manager Marketing Communicatie & Front Office en Anita Schingenga – Innovatiecoördinator, beide werkzaam bij Respect en het Project 'Data gedreven innoveren'*
Data als bron voor zorginnovatie. Dat was de gedacht en ambitie die twee aanbieders in de ouderenzorg – Cardia en Respect – met elkaar deelden. De organisaties hebben de handen ineengeslagen voor het project Datagedreven Innoveren (DDI) en ontwikkelden een arbeidsbesparende én klantvriendelijke innovatie: een QR-code waarmee zorgmedewerkers echt persoonsgerichte zorg kunnen bieden aan voor hen soms onbekende bewoners. Dick en Anita namen ons in hun presentatie mee in de visie en aanpak van het project en hoe deze innovatie het zorgproces heeft veranderd.

**Dolce Vita – Data gebruiken voor domein overstijgende knelpunten**
*Door: Robert Thijssen, adviseur digitale zorg, Sigra*
Het Ahti, Amsterdam UMC, CWI, de VU en Sigra in samenwerking met alle ziekenhuizen en grote VVT's werken intensief samen aan een innovatief datamodel, waarmee structuren en inefficiënties zoals wachttijden in het huidige systeem van acute ouderenzorg inzichtelijker en beheersbaar worden gemaakt. Evenals 'what-if' scenario's om voorspellingen te doen over de gevolgen van korte termijn beslissingen, lange termijn beleidsveranderingen en investeringen. Hoe is deze samenwerking tot stand gekomen? Wat is er voor nodig? En waar staan ze nu?

**Afsluiting**
De bijeenkomst werd afgesloten met de mededeling dat op 25 juni de tweeledige nulmeting beschikbaar komt. Hierover worden de deelnemers gemaild. In de tweede helft van oktober is een terugkoppeling gepland. Daarin worden inzichten gegeven vanuit de datavolwassenheidscan, behoefte inventarisatie en wordt vooruitgeblikt op de activiteiten die vanuit de landelijke community vormgegeven zullen worden.